

МУЗИКА. ЕСТЕТИКА

УДК [792.02:159.923]:[781.2:7927]
DOI: 10.37026/2520-6427-2023-114-2-127-131

Михайло УЖИНСЬКИЙ,
кандидат наук з мистецтвознавства,
доцент кафедри естрадної музики
Інституту мистецтв
Рівненського державного
гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-7090-7631
e-mail: mishykas@gmail.com

СЦЕНОФОНІЯ ЯК ЗВУКОТЕХНІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ВИСТАВИ

Анотація. У запропонованій статті розглядаються теоретичні основи сценофонії, поява якої була інспірована трансформацією культурно-мистецького простору внаслідок інформаційної революції та науково-технічного прогресу, після чого музично-звукова концепція сценічних дійств набуває нового якісного етапу свого розвитку. Підкреслюється, що техніко-технологічний і художній компоненти за цієї умови знаходяться у нерозривній єдності, що донедавна в сучасному розумінні вважалися речами несумісними або принаймні суттєво відмінними. Доведено, що фундаментом для музично-звукової концепції вистави, як раніше, так і сьогодні, є її композиційно-драматургічна основа та сценічний задум, однак нині у процесі створення аудіальної складової сценічних дійств

особливого значення набуває звукотехнічний компонент, завдяки чому звукорежисер стає співавтором цілісного художнього полотна театральних вистав. У статті також аналізуються особливості сучасного культурно-мистецького простору, сконцентровано увага на тих його специфічних моментах, де найбільше відчувається взаємодія мистецтва і техніки. Розглянуто термінологічний зміст дефініції «сценофонія», пов'язаної зі звуковим образом театральної вистави, на основі досліджень світових та українських науковців, власного звукорежисерського й викладацького досвіду.

Ключові слова: театральна звукорежисура, сценофонія, звуковий образ, музична концепція.

Mykhailo UZHYNISKYI,
Candidate of art criticism,
Associate Professor,
Department of Popular Music,
Rivne State Humanitarian University,
Rivne, Ukraine,
ORCID: 0000-0002-7090-7631
e-mail: mishykas@gmail.com

SCENOPHONICS AS A SOUND TECHNICAL CONCEPT OF THE PERFORMANCE

Abstract. The article discusses the developed theoretical foundations of scenophony. It has been presented the emergence of which was inspired by the transformation of cultural and artistic space in the second half of the 20th century due to scientific and technological progress and the emergence of new artistic technologies. It has been outlined the historical stages of the evolution of the sound component in dramatic theaters from the end of the 19th to the beginning of the 21st century are outlined. It has been systematized connection of theatrical repertoire policy with the sound-technical possibilities of dramatic theaters

is shown the parameters of expert evaluation of fixed musical material (phonograms) for use in theatrical practice. Scientific and technological progress and the development of artistic technologies have significantly changed the musical and sound component of the play, which today is created with the help of audio equipment.

It has been formed, due to its use, a new type of audio component of theatrical actions. Which is named «scenophony». Today, the sound component of the performance, which involves the use of phonograms with recordings of music, monologues, dialogues, speech messages, the use

of microphone techniques and sound effects, is an integral attribute of theatrical performances.

Theatrical sound director is a central figure in creating the scenography of staging actions. He is responsible for the creation and implementation of the sound concept (scenophony) of the play. Contemporary sound directors with the use of sound technology that significantly helps to accompany theatrical action encourage directors to create new sound images in the performances of a new formation – three-dimensional, spectacular, with lots of musical numbers. The choice of musical and sound concept of the play is connected exclusively with the creative tasks set by the director and aimed at achieving the maximum artistic result.

Key words: *theatrical audio producer, scenophony, sound image, musical concept.*

Постановка проблеми. Характерною особливістю сучасного культурно-мистецького простору є взаємопроникнення мистецтва, техніки й технологій. Розвиток мистецьких технологій змінив не лише звуковий образ світу, а й інспірував появу нових професій, серед яких ключове значення отримала звукорежисура як спеціальність, що органічно поєднує технічний, технологічний та мистецький компоненти. Звукорежисура є невід'ємною складовою театрального, музичного, хореографічного, циркового, естрадного мистецтва, кінематографа і телебачення. У кожному з мистецьких видів вона має свою специфіку, однак виконує одне й те ж саме завдання – за допомогою технічних засобів створює цілісний художньо-звуковий образ.

На сучасному етапі питання теорії, історії та практики звукорежисури перебуває в центрі уваги науковців, які сформуvalи підвалини вивчення мистецьких технологій із технічного та художнього боку. Питання театральної звукорежисури також неодноразово підіймалися в науковій літературі. Однак і досі немає культурологічного та мистецтвознавчого комплексного дослідження еволюції звукового образу театральних дійств відповідно до трансформаційних тенденцій у культурно-мистецькій сфері другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Відсутність робіт зазначеної тематики й зумовила вибір теми запропонованої статті.

Сьогодні у світовій науці та мистецькій практиці здійснюється розробка та окреслення змісту терміна «сценофонія», що відбувається у подвійний спосіб. З одного боку, цей термін є відображенням сучасної звукорежисерської практики, що пов'язана з мистецькими технологіями, тобто поєднанням мистецтва і техніки. З іншого боку – відбуваються пошуки філософсько-культурологічного розуміння цієї дефініції, за яких вона асоціюється зі звуковою картиною сучасного світу і є складовою його просторового буття. Обидва значення наближають нас до остаточного закріплення значення терміна «сценофонія».

У статті пропонується визначити практичне розуміння означеного терміна, зокрема провідні театральні звукорежисерські практики розглядаються як феномен сучасного мистецького буття, де звукова картина є частиною художнього простору, що є невіддільним від техніко-технологічного компоненту. Отже, термін «сценофонія» є досить перспективним для

характеристики сучасного стану звукового компонента театрального дійства, за якого засоби художньої виразності відіграють суттєву роль.

Мета статті – висвітлення сценофонії як звуко-технічної концепції театральної вистави в художній культурі. Вирішення відповідних завдань полягає в обґрунтуванні поняття сценофонії як культурно-мистецького феномену.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Термін «сценофонія» в іноземних джерелах, передусім різноманітних статтях та інтерв'ю, знаходить певну спробу пояснення. Її зазвичай розуміють як живий просторовий звуковий дизайн. Мексиканський композитор Р. Альварардо визначає сценофонію як «звуковий костюм», що швидше не є предметом, а ауру, ефіром візуального стану (Scenophony, 2020). У дисертаційній роботі з дизайну П. Деграншам розглядає звуковий простір як форму повідомлення історичних подій. Сценофонія, на її думку, є звуковим простором, який буде «дизайнер міських звуків», що існує між простором часу і часом простору (Desgrandchamp, 2017). У дисертації Ш. Новрузіан дослідницю цікавить співвідношення візуального ряду зі звуковим, зокрема голосом і музикою. Означена робота пропонує власну концепцію сценофонії, але оскільки вона не пов'язана безпосередньо з театральною практикою, сценофонія розглядається як значима для сучасної культури, проте дещо абстрактна філософська категорія (Nowrouzian, 2012).

Більш аргументовано це визначення трактує професор Г. Фількевич у навчальному посібнику «Музика і драматичний театр», однак авторка цьому приділила лише один невеличкий абзац, без розгорнутого опису. Отже, враховуючи малорозробленість цього терміна, відсутність конкретного визначення, вкрай важливо з'ясувати специфіку і спробувати схарактеризувати цей термін у сучасному мистецькому просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ХХ столітті мистецькі технології змінили форми буття одного з найдавніших видів мистецтва – театрального, котрий справедливо вважають згустком усієї культури. Якщо у ХІХ – першій половині ХХ століття центральною фігурою у створенні аудіального компонента вистав був композитор, то сьогодні формування аудіоряду є переважною звуко-режисерською функцією. Загалом театральна звукорежисура – один з історично перших напрямів у звукорежисурі. Театральні звукорежисери проводять озвучення театральних дійств, де відтворюють музику й театральні шуми, записують і монтують музичні фонограми відповідно до задуму режисера тощо. Фундаментом для музично-звукової концепції вистави, як раніше, так і сьогодні, є її композиційно-драматургічна основа та сценічний задум, однак нині у процесі створення аудіальної складової сценічних дійств особливою значення набуває звукотехнічний компонент, завдяки чому звукорежисер стає співавтором цілісного художнього полотна театральних вистав.

Звукорежисура вистави – відносно нове театральне поняття, що виникло у ХХ столітті. На думку театрознавця С. Власова, що викладена у його книзі «Музика у виставі», звукорежисура в театрі є осмисленою організацією музичного, шумового, часом мовного

звучання вистави, що базується на авторському задумі та його режисерському втіленні. Звукорежисер, з одного боку, може допомагати режисеру у звуковому супроводі вистави, а з іншого – «досвідчений звукорежисер, з великим музичним багажем, живою творчою уявою і знанням специфіки театральної справи, може <... > брати безпосередню участь у розробці самого задуму музично-шумового оформлення» (Власов, 2001, с. 12). Отже, в театрі основні компоненти – музичний, шумовий, також можна додати і вербальний, що складають звуковий образ сценічного дійства.

За визначенням викладача-театрала Г. Фількевич, звуковий образ (тональний) – це звукове середовище, а також сукупність звукових елементів, котрі створюють під впливом асоціацій уяву про матеріальний предмет, явище, подію, характер людини та інше. Визначення «звуковий образ» почало формуватись у звукорежисурі у другій половині ХХ століття як наслідок технічної революції та стрімкого зросту звукотехнічних засобів. У звуковому образі всі елементи рівноцінні, тому що здатні донести сюжетно-створююче та естетико-оформлююче навантаження щодо віддзеркалення реальної дійсності. Пошук їхньої оптимальної сукупності та взаємодії у кожному конкретному випадку і становить суть мистецької діяльності звукорежисера, який прагне досягти найбільш зрозумілих і виразних форм для втілення своїх творчих задумів (Фількевич, 2013, с. 23). Щодо інших спектаклів звукового супроводу, зазвичай використовуються такі дефініції як «музичне оформлення вистави» та «звукове рішення вистави».

Розв'язання питань музичного оформлення вистави – невід'ємна складова частина роботи режисера-постановника. Режисер-педагог М. Терещенко в монографії «Режисер і театр» у розділі «Музичне оформлення вистави» зазначав: «Працюючи над музичним оформленням вистави, режисер і композитор ознайомлюються з характером музики тієї епохи, яку відображено у п'єсі. Коли, приміром, режисер працює над п'єсою «Украдене щастя», то він обов'язково ознайомиться із західноукраїнською музикою того часу – з піснями, коломийками, танцювальними мелодіями» (Терещенко, 1971, с. 146). Отже, термін «музичне оформлення вистави» стосується передусім музичного компоненту вистави, а не всього її звукового образу, який включає вербальну та шумову складові. Зважаючи на це, сучасна театральна практика використовує інше поняття, а саме – «звукове рішення вистави».

Звукове рішення вистави у практичній площині передбачає аналіз музики та шумів, вказаних автором у ремарках або подальшому тексті п'єси. Для того, щоб створити звукове рішення вистави, необхідно насамперед знайти власне режисерське бачення драматичного твору, бо головна мета вистави визначає загальну атмосферу, настрій звучання музики і шумів, їхню динаміку, темп, ритм. Кожна п'єса має специфічні жанрові риси, що потребують певного звукового рішення. Кожна вистава має свій тональний ряд, свій тон. Одна й та ж п'єса, що проходить у різних театрах, має власне звукове рішення, навіть у тих випадках, коли використовує ті ж самі музичні твори. Є. Власов зазначає, що, «на відміну від суто режисерського прочитання п'єси,

в результаті якого з'ясовуються тема та ідея, виявляється головний конфлікт та його рушійна сила – низка подій тощо, режисер, що ставить своєю метою створення музично-шумового озвучення п'єси, повинен водночас відшукати та проаналізувати реальні – музику та шуми» (Власов, 2001, с. 85).

Отже, звукове рішення є більш широким поняттям, ніж музичне оформлення вистави, оскільки стосується усіх компонентів звуку в театрі. Також у сучасній звукорежисерській театральній практиці вживаний термін «музично-звукова концепція вистави», що поки не концептуалізований у науковій літературі. За змістом він близький до звукового рішення вистави, але акцент ставиться на драматургії музики та звуку на рівні концепції твору. Різні звукові образи у музично-звуковій концепції вистави постають у єдності, підпорядковуючись як загальній драматургії твору, так і його сценічному рішенню. Слід зазначити, що музично-звукова концепція вистави у зародкових формах існувала в театральній практиці в усі часи, однак як цілісна ідея почала усвідомлюватися достатньо пізно. У наукових працях ХІХ та навіть початку ХХ століття більшу увагу приділяли музичному компоненту.

Сучасні театрознавці, аналізуючи театр кінця ХХ – початку ХХІ століття, підкреслюють його видозміну. Так, дослідниця театрального мистецтва Г. Веселовська вказує на так звану «кризу слова» та «втрату вербальності» і активне втручання у театральний процес «позавербальних мистецтв». Вона наголошує на тому, що в сучасному театрі інформація подається у вигляді візуального зображення й музики. Г. Веселовська зазначає, що у багатьох музично-драматичних театрах України притримуються традиційного принципу синтезу мистецтв, але сьогодні ми бачимо й нові тенденції, де використання найсучасніших медіатехнологій призводить до появи так званого «візуального театру» та «мультимедійної вистави» (Веселовська, 2014, с. 53).

Українські дослідниці К. Юдова-Романова, В. Стрельчук та Ю. Чубукова свою статтю присвятили саме тенденціям сучасного театру, зокрема новаціям у сучасній театральній драматургії. Вони виокремлюють та описують шість типів сучасних вистав, серед яких: «1) мультимедійні масові заходи, вистави, концерти та церемонії відкриття; 2) інтерактивні спектаклі, імерсійний театр; 3) лазерні та піротехнічні спектаклі; 4) шоу вокалоїдів, голографічне проектування; 5) фемботи, що співають, та інша робототехніка; 6) VR-тури в естрадне шоу та VR-театри» (К. Юдова-Романова, В. Стрельчук, Ю. Чубукова, 2019, с. 54). У результаті дослідження авторки зазначають, що характерною ознакою сучасного театру та театралізованих видовищ є поєднання сценографічного, літературного, хореографічного, музичного компонентів із сучасними досягненнями техніки та технологій, а саме мультимедійними та мобільними технологіями, комп'ютерною графікою, 3D-проектуванням, «голографічними технологіями», інтерактивними формами, VR-технологіями тощо, що свідчить про актуальність синтезу нових технологій і мистецтва у сучасному культурному просторі. Нові технології в сучасному театрі та театралізованих видовищах за допомогою сучасної мови допомагають режисерам втілювати надзавдання

(К. Юдова-Романова, В. Стрельчук, Ю. Чубукова, 2019, с. 65–66).

Отже можна констатувати, що сьогодні театральні видовища у своїй візуальній частині навіть у порівнянні з тим, що було двадцять років тому, суттєво змінилися, чому сприяв техногенний характер сучасної культури. Однак варто зазначити, що радикальний прорив в аудіальній частині театального мистецтва відбувався раніше, починаючи з 1960-х років, проте відбувався більш повільно, суттєво прискорившись уже на межі тисячоліть. Зважаючи на це, трансформацію аудіального компонента у театральних видовищах доцільно виділити як окремий етап і дати йому характеристику. Замість більш широкого визначення «музично-звукова концепція вистави» надати більш вузьке, але специфіковане визначення «звукотехнічна концепція вистави», підкреслюючи завдяки цьому важливість звуко-технічної складової, бо саме вона радикально змінила обличчя сучасного театру. Термін найбільш повно відповідає сучасному стану театального дійства, де техніко-технологічний компонент стає вирішальним у втіленні аудіальної складової вистави. Проте саме поняття «звукотехнічна концепція вистави» є також громіздким, тому і пропонується як його замінник застосовувати дефініцію «сценофонія», яка сьогодні доволі активно використовується у світовій художній практиці.

Саме цей термін уперше в українському театральному просторі запропонувала застосувати кандидат мистецтвознавства, професор Київського Національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Галина Миколаївна Фількевич: «Збагачення засобів виразності театру <... > пов'язано з досягненнями науково-технічного прогресу, що знайшло вияв у технічному оснащенні театрів, зокрема їхньої звукофікації. Поняття «звуковий образ вистави» відтепер включає не тільки мову акторів, музику і шуми, а й застосування сучасної звукозаписуючої та звуковідтворюючої апаратури, різних методів створення спеціальних звукових ефектів, мікрофонної техніки. Тому доречно застосовувати щодо музично-шумового рішення спектаклю більш ємне поняття «сценофонія вистави» (відповідно сценографія замість художнього оформлення)» (Фількевич, 2013, с. 150).

Сценофонія у розумінні сучасних «творців саунду» в театрі та кінематографі є звуковим компонентом вистави або фільму, що має свою драматургію, свій простір, розгортається у своєму часі, створюючи художній образ. За цієї умови музикантами та звукорежисерами не артикулюється той момент (вочевидь через те, що інакше не може бути), коли сценофонія створюється за допомогою технічних засобів і без неї неможлива. Означена дефініція є новою для української науки і наразі використовується вкрай рідко.

Натомість термін «scenophony» доволі широко розповсюджений в англomовному світі. Це поняття зазвичай використовується на позначення звукового ряду театральної вистави або кінофільму, тобто те, що є сферою відповідальності звукорежисера. В англomовній науковій літературі також немає визначення цієї дефініції, оскільки це слово, не набувши статусу визначеного терміна, у практичній діяльності стало

вживатися на позначення аудіального компоненту сценічного твору або кінематографічної стрічки. Термін «сценофонія» – новотвір, що виник за аналогією (як уже згадувалося) до дефініції «сценографія». Її поява та закріплення в художній практиці стали результатом радикальної трансформації аудіального ряду в театральних виставах та кінематографі завдяки збільшенню значення фігури звукорежисера, який за допомогою технічних засобів організовує в сценічному або екранному просторі всі аудіальні компоненти – музичний, шумовий та мовленнєвий.

Складається характеристика сценофонії як звуко-технічної складової сучасного театального видовища. У своїй концепції вона передбачає використання фонограм із записом монологів, діалогів та інших мовних повідомлень, що потребує застосування мікрофонної техніки і звукових ефектів, аналогових та цифрових засобів художньої виразності. Сценофонія як звукотехнічна концепція вистави має два часові виміри – підготовчий (підбір і звукозапис музичного супроводу) та основний (озвучування вистави в реальному часі). Під час озвучування вистави або іншого театального дійства відбувається, по-перше, звукопідсилення сценічної мови (за потреби), по-друге – технічний супровід музичного компоненту, а саме озвучення вокальних номерів акторів, співу хору, гри оркестру, а також обробка звукотехнічного тракту динамічними процесорами із застосуванням алгоритмів процесора ефектів, що допомагають перенести на сцену автентичне звучання інструментів із урахуванням специфіки акустичної атмосфери, а по-третє – відтворення театральних шумів через фонограми та синтезовані звуки із клавішних інструментів чи звукових модулів тощо. Роботу однієї людини, а саме звукорежисера, під час спектаклю, який втілює на сцені складний звуковий образ дійства з великою кількістю музичних номерів зі стаціонарних інсталяцій, що мають централізоване керування, встановлене й закомутоване фахівцями від фірм виробників з усіма потребами замовника і технічними вимогами державного стандарту (Ужинський, 2021, с. 80).

Висновки. Отже, музично-звукова концепція вистави є невід'ємним компонентом театального мистецтва, вона еволюціонує і трансформується відповідно до нових культурних реалій. Завдяки науково-технічному прогресу музично-звукова концепція сценічних дійств набуває нових рис, з другої половини ХХ століття відбулася радикальна трансформація музично-звукового компоненту театральних вистав, де аудіальний компонент стає невід'ємним від його технічного втілення. Сценофонія як звукотехнічна концепція вистави засвідчує якісно новий етап розвитку музично-звукового компоненту театральних дійств, коли техніко-технологічний і художній компоненти знаходяться у нерозривній єдності. Зважаючи на це, вистава або інше театральне дійство завдяки використанню інноваційних технологій та засобів художньої виразності набуває нового, сучасного вигляду та є цікавими для сучасного глядача. Сценофонія як звукотехнічна концепція вистави є феноменом сьогоденної культури, оскільки є звуковим втіленням сучасного культурного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Scenophony, vestiges and transgression. (2020) / Conversation between Bani Khoshnoudi, Mario de Vega and Rodolfo Sánchez Alvarado.

Desgrandchamp, P. (2017). Narrativité et plasticité du fait sonore dans une approche design: pour une recherche appliquée: le sonorama participatif des histoires extraordinaires de nos rues et de nos espaces. Art et histoire de l'art. Université de Strasbourg. T. 1, 2. 387 p.

Nowrousian, Sch. (2012). Vers une idée de la scénophonie: un parcours à travers Gilles Deleuze et Félix Guattari ainsi que, notamment, Samuel Beckett et Morton Feldman. Thèse de doctorat: Littérature française: Paris 4.

Фількевич, Г. (2013). Музика і драматичний театр: навч. посіб. 3-е вид, переплан. і доп. Київ: Київськ. нац. ун-т театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. 160 с.

Власов, С. (2001). Музика у виставі: теорія і практика музично-шумового оформлення вистави: навч. посіб. Луцьк: Волинська обласна друкарня. 100 с.

Терещенко, М. (1971). Режисер і театр. Київ: Дніпро. 284 с.

Веселовська, Г. (2014). Сучасне театральне мистецтво: навч. посіб. Київ: НАКККіМ. 143 с.

Юдова-Романова, К., Стрельчук, В., Чубукова, Ю. (2019). Режисерські інновації у використанні технічних засобів і технологій у сценічному мистецтві. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Сценічне мистецтво»*. № 2 (1). С. 52–72.

Ужинський, М. (2021). Сценофонія як культурно-мистецький феномен: дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ. 225 с.

REFERENCE

Scenophony, vestiges and transgression. (2020) / Conversation between Bani Khoshnoudi, Mario de Vega

and Rodolfo Sánchez Alvarado. [in English].

Desgrandchamp, P. (2017). Narrativité et plasticité du fait sonore dans une approche design: pour une recherche appliquée: le sonorama participatif des histoires extraordinaires de nos rues et de nos espaces. Art et histoire de l'art. Université de Strasbourg. T. 1, 2. 387 p. [in French].

Nowrousian, Sch. (2012). Vers une idée de la scénophonie: un parcours à travers Gilles Deleuze et Félix Guattari ainsi que, notamment, Samuel Beckett et Morton Feldman. Thèse de doctorat: Littérature française: Paris 4. [in French].

Filkevych, H. (2013). Muzyka i dramatychnyi teatr [Music and drama theater]: navch. posib. 3-e vyd, pereplan. i dop. Kyiv: Kyivsk. nats. un-t teatru, kino i telebachennia im. I. K. Karpenka-Karoho. 160 s. [in Ukrainian].

Vlasov, Ye. (2001). Muzyka u vystavi [Music in the performance: theory and practice of musical and noise design of the performance]: teoriia i praktyka muzychno-shumovoho oformlennia vystavy: navch. posib. Lutsk: Volynska oblasna drukarnia. 100 s. [in Ukrainian].

Tereshchenko, M. (1971). Rezhyser i teatr [Director and theater]. Kyiv: Dnipro. 284 s. [in Ukrainian].

Veselovska, H. (2014). Suchasne teatralne mystetstvo [Modern theater art]: navch. posib. Kyiv: NAKKКiM. 143 s. [in Ukrainian].

Yudova-Romanova, K., Strelchuk, V., Chubukova, Yu. (2019). Rezhyserski innovatsii u vykorystanni tekhnichnykh zasobiv i tekhnolohii u stsenichnomu mystetstvi [Director's innovations in the use of technical means and technologies in stage art]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriiia «Stsenichne mystetstvo»*. 2 (1). S. 52–72. [in Ukrainian].

Uzhynskiy, M. (2021). Stsenofoniia yak kulturno-mystetskyi fenomen [Scenophony as a cultural and artistic phenomenon]: dys. ... kand. mystetstvoznavstva: 26.00.01. Kyiv. 225 s. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції: 11.05.2023